בעזרת השם יתברך

אשי ישראל

השיעור השבועי

מפי מורינו הרה"צ
רבי **יצחק שמואל אהרן לעזער** שליט"א

גליון
תע"ז

פרשת
פטות פסעי
תשפ"ה

השיעור נמסר ביום ד', בשעה 23:30, ניתן להאזין בקו:
בארץ ישראל: 077-2233-223, בארה"ב: 845-510-6314

חסדי השם יתברך, אנחנו אוחזים בפרשת **מטות מסעי - חזק**, והיום זה **יו"כ קטן מוקדם** של **חודש מנחם־אב**, וימים אלו הם ימים מיוחדים, שאפשר לאדם להתקרב להקב"ה ולהרגיש את האבהות של הקב"ה עלינו.

תודה להשם יתברך, יצא לאור קונטרס עם דיבורים ממעלת חודש מנחם־אב, ולְמָה אדם יכול לזכות בו!

החודש נקרא **"מנחם־אב"**, והמובן בזה שהקב"ה הוא ה**'אבא'** שלנו והוא **'מנחם'** אותנו, הוא אומר לנו: **"יהיה טוב! עוד יהיה הכי טוב!"** והוא יתברך יחזור אלינו ויבנה לנו את בית־המקדש; ומצד שני - **"מנחם־אב"** היינו שאנחנו **'מנחמים'** את ה**'אבא'** - את אבינו שבשמים, אומרים: **רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, אֲנַחְנוּ נַחֲזֹר בִּתְשׁוּבָה שְׁלֵמָה!** ויהיה לאבינו שבשמים נחת דקדושה מאיתנו.

זהו **'סיכום כללי'** במהות חודש **מנחם־אב**; מיד כשאדם מרגיש שהקב"ה הוא האבא שלנו, ואומר לנו (דברים יד, א): **"בָּנִים אַתֶּם לַה' אֱלֹקֵיכֶם"** - אנחנו בנים להקב"ה! אז זה כבר 'סיפור אחר' לגמרי... כי ביחסי אבא לבן העניין הוא שונה, בבחינת **"כְּרַחֵם אָב עַל בָּנִים כֵּן תְּרַחֵם ה' עָלֵינוּ"!** היש רחמנות יותר גדולה מרחמנותו של אבא על ילדיו?... זו האהבה הכי גדולה!

ודבר זה מגיע דווקא בזמן הזה - שהוא זמן של התאבלות על החורבן, שזו הלימוד הנורא והנפלא של רבינו, שמלמד אותנו שכל מה שנראה במבט שטחי וחיצוני שהוא זמן של 'ירידה' או 'הסתרה' - כמו

שרוב בני־אדם חושבים על ימים אלו: 'שלושת השבועות זה זמן אֵבֶל... וצריכים לקיים את כל הלכות ההתאבלות על החורבן'... - אבל דייקא בגלל שהאור כ"כ גדול, זה מגיע עם הסתרה כ"כ גדולה!

משל מן אור השמש: וכי יש אפשרות לאדם להסתכל בתוקף אור השמש? זה בלתי אפשרי... זה מסנוור את העיניים, רח"ל! כדי לראות את אור השמש צריכים לצמצם את זה - להרכיב משקפי־שמש, או שיהיה 'מסך המבדיל' בינו לבין השמש, אי־אפשר בלי זה! וזה הסוד של ימים אלו, שהם ימים של אור גדול, ודווקא בגלל רוב האור שיש - היו מוכרחים להסתיר את זה...

וכך רבינו הקדוש מסביר את כל ענין חורבן בית־המקדש: **הקב"ה הסיר את צמצום האור!** כי הנה רוב בני־אדם אומרים: 'מה זה חורבן בית־המקדש? שהיתה חשכות גדולה, והגיע כבר לתכלית ההסתרה, וזה מה שגרם את חורבן בית־המקדש'... אבל רבינו מסביר בדיוק הפוך! **וזה כל הגילוי של רבינו בכל העניינים - להפוך את תכלית הירידה לתכלית העליה!**

מסביר רבינו בליקוטי־מוהר"ן, חלק א', סימן רי"ט, שכל חורבן בית־המקדש נתהוותה מ'**ריבוי אור**', ורבינו מלביש את זה בפסוק שאומרים במגילת איכה (איכה ב, יז): **"בִּצַּע אֲמָרָתוֹ"** - פירושו בפשטות: הקב"ה ביצע את מה שהוא רצה לעשות: **להחריב את בית־המקדש**; אבל איתא במדרש: **"בִּצַּע אֲמָרָתוֹ" - 'בָּזַע פּוּרְפִּירָא דִּילֵיהּ'**; פירוש: הקב"ה קרע את הלבוש שלו. מה הכוונה? כי הנה אור השכינה הוא אין־סוף, וכי אפשר שיהיה שיהיה מקום שיכיל בתוכו את האור הגדול של השכינה הקדושה?!... אבל זה אחד מחסדי השם יתברך, שהוא מצמצם לנו את האור, ונותן לנו הזדמנות שנוכל לקלוט את זה, וזה היה '**בית־המקדש**', ששם הקב"ה צמצם את אורו הגדול שיוכל להאיר לנו.

כי מוכרחים את הצמצום, ואפילו בגשמיות: אם תקחו ילד קטן, ותתנו לו מאכל של אדם מבוגר, הוא עלול להיחנק ח"ו, וכן אותו דבר ברוחניות: תתחיל לדבר עם ילד קטן סודות וגילויים, הוא לא יודע בכלל מה אתה רוצה... הוא יתבלבל לגמרי... כי צריכים לצמצם את הכל כפי הבנתו וכפי ענייניו.

אומר רבינו שזה היה 'בית־המקדש' - צמצום האור הגדול. והנה, כשהגיעה השעה שהקב"ה גזר על בית־המקדש שצריך להיחרב, מה הקב"ה עשה? הוא לא הביא '**חושך**' וכו', אלא אדרבה, היה '**ריבוי אור**'! הקב"ה קרע את הלבוש שלו, והתגלה אור יותר מדי גדול, וממילא היה החורבן... כך מסביר רבינו הקדוש.

נמצא א"כ, שכל העבודה שלנו בימים אלו היא: **לְצַמְּצֵם אֶת הָאוֹר**; הרי לכל יהודי יש רצון חזק מאד לעבוד את הקב"ה ולהתקרב להקב"ה, זה יש לכל יהודי! כי

בשורשו יש לו נשמה קדושה שהיה 'חלק אלוק ממעל', וממילא יש לו רצון קדוש. **אין אף־אחד שאין לו את זה!** ואכן, הוא אמנם רחוק מאד, עד שהשם ישמור מכנים אותו "חילוני", אבל יש לו נשמה קדושה!

כולנו יודעים שמוהרא"ש עקר מן ה'מילון' את המילה "חילוני", מה זה "חילוני"?!... והדבר מפורש בתחילת פרשת השבוע, שכתוב: "לֹא **יַחֵל** דְּבָרוֹ" - שאין דבר כזה "חילוני", אל תגיד מילה כזאת! אלא מה? הוא מסכן... הוא 'תינוק שנשבה', ולא קיבל חינוך, ולפעמים קיבל חינוך - אבל הפוך ממה שצריך... וממילא זה מה שקרה לו. והלימוד הקדוש של רבינו, שצריכים למצוא אפילו בהכי רחוק את הנקודה הטובה, ואפילו באדם רשע! ורבינו אומר את זה (ליקו"מ ח"א סי' רפב) על הפסוק (תהלים לז, י) **"וְעוֹד מְעַט וְאֵין רָשָׁע"** - תמצא בו איזה מעט טוב, שבנקודה הזאת הוא לא רשע! אכן, *99.9%* הוא רשע, אבל יש בו איזו נקודה אחת קטנה? על זה תתמקד!

וצריכים צדיק גדול שיש לו ישוב־הדעת כדי לראות את זה, כי רוב בני־אדם מסתכלים במבט כללי - 'מה בן־אדם הזה?! הוא כך וכך'... **אבל צדיק שיש לו עין־קדושה** - כמו שרבינו אומר על הפסוק "עֵינֵי ה' אֶל צַדִּיקִים" (תהלים לד, טז), שיש לו להצדיק בחינת "עֵינֵי ה'" - **הוא מתבונן לפנימיות: 'אבל יש פה נקודה אחת טובה!'...** בתוך כל הדברים הלא־טובים שיש בו, רואים איזו נקודה טובה! וממילא - **"אִם יֵשׁ עָלָיו מַלְאָךְ מֵלִיץ אֶחָד מִנִּי אָלֶף"** (איוב לג, כג) - לא *99.9%* אלא *999.9%* שהאדם הזה הוא פסול... ומי ירצה בכלל להתקרב אליו?... אבל הצדיק, שהוא בבחינת "עֵינֵי ה' אֶל צַדִּיקִים" - יש לו את העין הקדושה הזאת: **"אבל יש לו נקודה! יש לו נקודה משהו... אתה תראה שהוא יזכיר פעם שֵׁם ה' - הוא יגיד "ישתבח שמו!"... הוא יזכיר איזה משהו מאמונה... הן אם זה עם כוונה והן בלי כוונה, אבל הוא לא ח"ו מומר להכעיס וכופר, יש בו נשמה קדושה!"...**

מוהרא"ש היה רגיל להזכיר הרבה את התורה של רבינו ז"ל בליקוטי־מוהר"ן, חלק א', סימן רע"ד: **'דַּע, שֶׁיֵּשׁ רְשָׁעִים שֶׁעוֹבְדִים וְיוֹגְעִים כָּל יְמֵיהֶם כְּדֵי לַעֲקֹר עַצְמָן מֵהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ וּמִתּוֹרָתוֹ לְגַמְרֵי, כִּי הַנְּקֻדָּה הַקְּדוֹשָׁה שֶׁל קְדֻשַּׁת יִשְׂרָאֵל שֶׁיֵּשׁ עֲדַיִן בְּתוֹכָם, אַף־עַל־פִּי שֶׁהֵם רְשָׁעִים גְּמוּרִים, הִיא מְבַלְבֶּלֶת אוֹתָם, וּמְבִיאָה בָּהֶם הִרְהוּרֵי תְּשׁוּבָה וְיִרְאָה מֵאֵימַת הַדִּין הַגָּדוֹל, וּמֵחֲמַת זֶה אֵין לָהֶם תַּעֲנוּג מֵהָעֲבֵרוֹת וְהַתַּאֲווֹת שֶׁלָּהֶם, עַל־כֵּן הֵם מִתְאַוִּים וְיוֹגְעִים כְּדֵי שֶׁיּוּגְעוּ לִכְפִירָה גְּמוּרָה בְּדַעְתָּם, חַס וְשָׁלוֹם, בְּאֹפֶן שֶׁלֹּא יִהְיֶה לָהֶם עוֹד צַד סָפֵק לִנְטוֹת אֶל הָאֱמֶת'**; זאת אומרת: יש כאלה רשעים שהם עובדים ויגעים כדי לעקור מעצמם את האמונה, ולמה? כדי לקרר את הַמַּצְפּוּן... הוא רוצה לעשות מה שהוא רוצה, אבל יש לו נשמה, והנשמה גורמת לו תמיד הַמַּצְפּוּן - **'רגע, אבל מה יהיה איתך? מה יהיה הסוף?!'...**

והוא רוצה לקרר את זה, אז בונה לעצמו כל־מיני חשבונות מעוקמים ודברים שונים נגד האמונה, השם ישמור, ורוצה לעקור עצמו ממנה, רח"ל.

אבל, אומר רבינו, הרי הנשמה נמצאת שם... אי־אפשר לעקור נשמה! היא בתוך האדם! ואולי האדם לא זוכה בכל פעם להרגיש את זה, **אבל זו המציאות - יהודי יש לו נשמה!** גוי, להבדיל, הוא 'חתיכת רע', הוא מצד הקליפות והסטרא־אחרא, אבל יהודי **- אע"פ שחטא יהודי הוא!** וכמו שרבינו אומר: אמנם הוא נקרא **'פושע ישראל'** אבל הוא פושע **"ישראל"** ולא **"גוי"**... הוא לא גוי!

אשרי אדם שהוא זוכה להרגיש מה זה "שלא עשני גוי"! כמה צדיקים החיו עצמם עם זה!

מסופר על **הרה"ק רבי משה לייב מסאסוב זי"ע**, שתיכף־ומיד כשבירך בבוקר **"שלא עשני גוי"**, והזכיר את עצמו "אני לא גוי", כבר היתה לו שמחה כל היום כולו...

ידוע הסיפור[א] על **הרה"ק רבי לוי יצחק מברדיטשוב זי"ע**, שפעם אחת בבוקר, כשבירך **הרה"ק מברדיטשוב** את ברכות השחר, הוא דילג על ברכת "שלא עשני גוי"... אחר התפילה שאלוהו: "רבי, מדוע דילגתם על ברכת 'שלא עשני גוי'?"... ענה ואמר לתלמידיו: **"לא דילגתי על הברכה כלל וכלל... אסביר להם מה ארע: בבוקר קמתי בחלישות־הדעת גדולה מאד[ב], ובמה החייתי עצמי? נזכרתי שאני יהודי ולא גוי[ג], תיכף־ומיד ברכתי את ברכת "שלא עשני גוי", לא הייתי יכול לחכות עד שאברך זאת בתפילה!"**... סיים הצדיק ואמר: **"א"כ בוודאי שלא שכחתי את הברכה... ברכתי היום!"**... וכך צריך כל אחד ואחד, להחיות את עצמו מאד - **"ב"ה אני יהודי! אני לא גוי!"...**

מוהרא"ש היה תמיד אומר, שלכאורה לא מובן, מדוע מברכים ברכה זו בלשון שלילית? מדוע לא מברכים **"שעשני יהודי"**?... מוהרא"ש סיפר שהוא מצא פעם סידור עתיק מאד, שהדפיסו בזמן שהיה הצנזורה, וצנזרו את הברכה הזאת - "שלא עשני גוי", אז מוהרא"ש ראה כזה סידור, כי היה לו קרוב־משפחה שהיה עוסק בספרים עתיקים, ואצלו ראה את זה, ומאז היתה לו

א. הסיפור הזה מובא בדברי רבי צדוק הכהן מלובלין (פרי צדיק, דרשות לחג שבועות), שהיה צדיק גדול מאד, וכתב הרבה הגהות בספר־המידות [היכן שכתוב 'ר"צ מלובלין', זה רבי צדוק זי"ע].

ב. וכי על צדיקים לא עובר שום דבר?... לפעמים הצדיק חושב לעצמו: 'תעזוב כבר את כל עסק הרבים' וכו', וצריך להחיות את עצמו!

ג. ממי מדברים פה? מצדיק קדוש שרבינו ז"ל כינהו **"פאר הדור; פאר ישראל; התפילין של הקב"ה"...**

שאלה: מדוע באמת לא מברכים "שעשני יהודי"? היה מסביר מוהרא"ש בפשיטות: אם היתה ברכה "שעשני יהודי", תיכף ומיד היה אדם חושב: **"אבל איזה יהודי אני?"**... משא"כ **"שלא עשני גוי"** זה בוודאי! **אני לא גוי!** ואפילו אם אדם בגדר "פושע ישראל", לכל הפחות הוא פושע **"ישראל"** ולא **"גוי"**...

וזה מה שאומר רבינו שם בתורה רע"ד, שיש ליהודי מַצְפּוּן, וזה לא מניח לו להיעקר ח"ו מקדושת האמונה; אדם שיש לו מַצְפּוּן, זה גורם לו להיות אמיתי, ולא להכחיש את המציאות, וממילא הוא מתוודה תמיד לפניו יתברך - **'רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, אֲנִי יוֹדֵעַ שֶׁעָשִׂיתִי כָּךְ וְכָךְ'** וכו', ורבינו אומר (ליקו"מ ח"א סי' ד): **הוידוי שאדם מתוודה על עוונותיו, זה מוציא את הרע מן העצמות שלו!** כי אדם שעושה דברים לא טובים, מתקיים בו (יחזקאל לב, כז) **"וַתְּהִי עֲוֹנֹתָם עַל עַצְמוֹתָם"** - הרע של מעשיו נחקק בתוך עצמותיו... למה הוא מתנהג כמו משוגע? מדוע הוא עושה דברים כ"כ משונים? כי אין שלום בעצמיו, בבחינת (תהלים לח, ד) **"אֵין שָׁלוֹם בַּעֲצָמַי מִפְּנֵי חַטָּאתִי"**.

וזה מה שאנחנו מבקשים ב'תפילת רב' (ברכת ר"ח של שבת־מברכין[ד]): "שתתן לנו חיים של ברכה וכו' **'חיים של חילוץ עצמות'**", מה זה **"חילוץ עצמות"**? שאר הבקשות מובנות - פרנסה, שלום, חיים ארוכים, יראת־שמים, אבל מה נכנס פה **"חילוץ עצמות"**?...

עפ"י דברי רבינו שם בתורה ד' - מובן מאד, כי רבינו מסביר שם, שאדם צריך להוציא מן העצמות שלו את כל הצירופים הלא-טובים, כי כשאדם עושה דבר לא נכון, הוא עובר על איזו עבירה, אומר רבינו: **"נֶחְקַק צֵרוּף רַע עַל עַצְמוֹתָיו"**; ואמנם אדם לא רואה את זה בראיה גשמית, אבל כן הוא ממש, שעצמותיו מקבלות חקיקה לא טובה, וזה מה ששובר אותו... בתורה נ' (חלק א') רבינו מזכיר ענין של **'שֶׁבֶר עֲצָמוֹת'** - שעצמותיו של אדם שבורות, רח"ל...

ומעתה, מהי עצתו? איך יזכה לצאת מזה? אומר רבינו: **'עַל־יְדֵי וִדּוּי'**; כשאדם מתוודה - הוא מוציא את הצירופים הרעים מעצמותיו.

רבינו מדבר שם מוידוי לפני הצדיק, ואכן כך היה נהוג אצל רבינו במשך תקופת־זמן מסוימת, ומחמת זה היו קוראים את אנשי־שלומינו **"וִדּוּי'נִיקְעס"**, כלומר: אנשים

ד. במסכת ברכות (טז, ב) מובאים הרבה תפילות שהיו האמוראים רגילין להתפלל, וגם 'תפילת רב' מובאת שם, ואת התפילה הזאת אנחנו מתפללים ב**'ברכת החודש'** של שבת־מברכין.

אגב, זהו המובן בסיום תפילה זו ב**'ברכת החודש'** בהלשון (כפי חלק מהנוסחאות): **"בזכות תפילת רב"**, היינו האמורא רב, שהוא תיקן את התפילה הזאת, ומזכירים את הזכות שלו (רב היה מגדולי האמוראים, ידידו וְרֵעוֹ של שמואל, שהיו קדושים עליונים). ואכן, יש הנוהגין לומר אז: **"בזכות תפילת רבים"**, ומנהגו של מוהרא"ש זי"ע היה לְאַחֵד את שתי הנוסחאות ביחד ולומר: "בזכות תפילת **רב ורבים**".

שמתוודים, אבל אח"כ רבינו הפסיק את זה.

ומובן מתפילת **רבי נתן** שם, על תורה ד', שעכשיו אנחנו אומרים להקב"ה, ויהיה נחשב כאילו מתוודים לפני הצדיקים; מה העניין של 'וידוי לפני הצדיק'? כשאדם רואה צדיק לפניו, זה מביא עליו אימה ויראה, ומרגיש שהוא אמיתי, ולא רוצה 'לעבוד' על אף־אחד... וגם זה גורם לו בושה, וזה התיקון שלו, אבל בעצם, הוידוי הזה צריך להיות לפני הקב"ה, שזה ענין אמירת הוידוי שאנחנו אומרים בתפילה.

זה מה שאומר רבינו: כשאדם זוכה להתוודות, על־ידי־זה יוצאים הצירופים הרעים מעצמותיו.

ובזה נבין דבר נפלא: מדוע 'סדר הוידוי' הוא עפ"י סדר האל"ף־בי"ת? הן בוידוי הרגיל של כל יום - **א**'שמנו, **ב**'גדנו, **ג**'זלנו וכו', והן בוידוי הארוך של יום־כיפורים - "על חטא", כולו עפ"י סדר האל"ף־בי"ת [מתחילים "על חטא שחטאנו לפניך **בא**'נס וברצון, ועל חטא שחטאנו לפניך **בא**'ימוץ הלב", ואח"כ: "**בב**'לי דעת", "**בב**'יטוי שפתים", עד שמסיימים: "ועל חטא שחטאנו לפניך **בת**'מהון לבב"], מה הטעם לכך? עפ"י דברי רבינו שם מובן מאד, כי רבינו אומר שם, שכשאדם מתוודה, יוצאים כל **האותיות** שנחקקו בתוכו באופן שלילי.

רבינו נותן לזה דוגמא: אדם נכשל באיזה דבר שהוא נגד האמונה, והרי כתוב בתורה (שמות כ, ב) **"לֹא יִהְיֶה לְךָ אֱלֹהִים אֲחֵרִים עַל פָּנָי"**, ואדם עבר על זה באיזו צורה, אז האותיות האלו נחקקות בתוכו באופן לא טוב, ושוברים את העצמות שלו, וא"כ מה עושים? אדם מתוודה - **'רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, תִּמְחֹל לִי! אֲנִי מְבַקֵּשׁ מְחִילָה!'** ומה זה גורם? יוצאים האותיות הלא־טובות, ומצטרפים צירופים טובים.

ועל־כן מתוודים כפי סדר האל"ף־בי"ת, ועל־ידי־זה מזכירים את **כל האותיות**, ואומרים להקב"ה: **'הִנֵּה, רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, כָּל הָאוֹתִיּוֹת כֻּלָּן - אָ'שַׁמְנוּ, בָּ'גַּדְנוּ, גָּ'זַלְנוּ וְכוּ', תִּקַּח אוֹתָן וּתְצָרֵף מֵהֶן צֵרוּפִים טוֹבִים, וּתְסַדֵּר אֶת עַצְמוֹתַי בַּחֲזָרָה, שֶׁאֶזְכֶּה לְ"חִלּוּץ עֲצָמוֹת"!'...**

זה ענין של **"חילוץ עצמות"**, שאדם זוכה **לחלוץ** מעצמו את כל הצירופים הלא־טובים, ומקבל צירופים חדשים...

נשוב לדברי רבינו בתורה רע"ד: אומר רבינו, שיש אנשים שעובדים ויגעים לעקור מעצמם כל־מיני מַצְפּוּן; במקום להתוודות על מעשיו ולומר: **'רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, חָטָאתִי עָוִיתִי פָּשַׁעְתִּי, תִּמְחֹל לִי'**, הוא מנסה הפוך - ללכת יותר למטה... לרדת יותר אל עומק הרע, ח"ו...

ומסיים רבינו שם, שאם אכן הוא הגיע כ"כ למטה עד התחתית - הוא כבר לא יכול להתקיים, הוא מת ויוצא מן העולם, כי יהודי לא יכול לחיות בלי אמונה! וממילא

אם הוא מגיע לכזה שפל - הוא יוצא מן העולם, ומסיים רבינו: **'וְאָז רוֹאִין הָאֱמֶת'**... - הוא עבר את כל החיים עם הפילוסופיא שלו וכו', הוא ממש משוגע, הכל כדי לעקור מעצמו את האמונה, אז זה מה שקורה לו...

ועל־פי דברי רבינו בתורה הזאת, היה מוהרא"ש תמיד אומר: **אם ככה, אז יהודי שהוא חי, סימן שיש לו את הנקודה של אמונה!** ואכן, יכול להיות שזו נקודה קטנה ביותר, ואף היא מכוסה ומלובשת בכל־מיני כיסויים ולבושים שונים, אבל כל עוד הוא חי, סימן שיש לו אמונה!

ואת הנקודה הזאת - הצדיק רואה, והוא מנסה לקחת את זה, ולבנות את זה, ולהחיות את זה! **איזו זכות גדולה להחיות בני־אדם!** שזוהי מעלת ההפצה - שאדם זוכה להפיץ את אור רבינו בעולם, ומביא לבני־אדם דיבורי אמונה ויראת־שמים!

הנה זכינו עכשיו שיצא לאור הקונטרס **"חודש אב מנחם ומאיר"**, והנה זוכים להפיץ את הקונטרס לבן־אדם - והרי ישנם כאלה שאינם יודעים כלום ממעלת חודש מנחם־אב, ואדרבה! הוא חושב שזה חודש חשוך ועצוב... הוא רוצה כבר לדלג לחודש אלול[ה]... משא"כ אם מגלים לאדם את מעלת חודש מנחם־אב והאור הגנוז בו, וזאת על־ידי שמפיצים לו את הקונטרס הזה, והוא רואה שאכן יש גם **"חודש אב מנחם ומאיר"**! הוא רואה את זה ומתמיה מאד: 'איך יכול להיות דבר כזה?!'... ועוד הוא רואה את התמונה היפה שעל הקונטרס - בית־המקדש בתפארתו, והוא תמה מאד: "איך יכול להיות **"חודש אב מנחם ומאיר"**?!... והנה מסבירים לו: **אכן, יש דבר כזה!** מגלים לו: **באמת מעיק לך משהו, ואתה עובר דברים קשים, אבל מתחת לכל זה גנוז אור גדול!**

ומהו "הגרעין החזק" שמגלה זאת באופן פתוח? **'יום תשעה באב'** בעצמו; איך? יום תשעה באב, הוא לכאורה היום הכי קשה בשנה, והוא יום מר ונמהר וכו', **ולא פחות ולא יותר דווקא ביום כזה לא אומרים תחנון...** ולמה? כתוב בשולחן־ערוך (סימן תקנט, סעיף ד): **"מִפְּנֵי דְּאִיקְרֵי מוֹעֵד"** - משום שהוא נקרא 'יום־טוב'. איך אפשר להבין דבר כזה?.. איך מסבירים לבן־אדם דבר כזה?... הוא מיד שואל: מה פתאום **"איקרי מועד"**?! זה מועד?!... אז בוא נלך לחגוג... **יושבים על הרצפה, ומקיימים את כל חמשת העינויים, ואתה אומר לי ש"איקרי מועד"?!...**

ה. היום דיברתי עם מישהו, וכשהתחלתי לדבר אתו מיד אמר: 'כן, **כן, עוד מעט מגיע חודש אלול'**... כאומר: 'לא נחשוב על חודש אב'... ובאמת הוא צודק, עוד מעט מגיע חודש אלול, **אבל הנה עדיין אנחנו בחודש תמוז, ובל נשכח שבין חודש תמוז לחודש אלול ישנו חודש אב...** אבל הוא לא רוצה לחשוב על זה... מלחיץ אותו - תשעה באב וכו', הוא רוצה כבר להיות בחודש אלול...

אבל זהו כל הגילוי של רבינו, שבפנימיות העניין זה אכן **"מועד"**, ודווקא בגלל שיום תשעה באב הוא כ"כ גדול, כ"כ קדוש וכ"כ טהור, דייקא בגלל זה הסטרא־אחרא התאחזה בו! כי כך הולך בכל עניינים שבקדושה, ואלו לימודים שאמנם נמצאים בכל הספרים הקדושים, אבל רבינו תמיד מעורר על הנקודה הזאת, שסביב הקדושה ישנה הסתרה, בבחינת (יחזקאל ה, ה) **"זֹאת יְרוּשָׁלַם בְּתוֹךְ הַגּוֹיִם שַׂמְתִּיהָ וּסְבִיבוֹתֶיהָ אֲרָצוֹת"** - דווקא סביב קדושה מוכרח להיות המון קליפות והסתרות! **ואם יש יותר חושך ויותר הסתרות - סימן שבתוכו יש את האור הכי גדול!**

זהו ה**"מועד"** של תשעה באב, שמבחוץ היה חורבן ביהמ"ק, וצריכים להתנהג בכל ההלכות שישנן, אבל בפנימיות - **"אִיקְרֵי מוֹעֵד"**; אל תשכח את העניין של ה'מועד', מה הכוונה **'מועד'**? שיש בפנימיות ענין של געגועים והשתוקקות לבנין ביהמ"ק, ואת זה צריכים תמיד! **ימים אלה זה לא ענין של עצבות, כי לעצבות אין שום מקום בשום זמן - וגם לא בתשעה באב!** עצבות היא מידה כ"כ רעה, עד שרבינו משתמש בלשון מאד חריפה ואומר (שיחות הר"ן, סימן מא; ליקו"מ ח"ב סי' מח): **'עַצְבוּת הִיא סְטָרָא אַחֲרָא וְהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא שׂוֹנֵא אוֹתָהּ'**; יש בני אדם חושבים: 'עכשיו זה תשעה באב, וצריכים להיות עצובים'... **לא ולא! עצבות אסורה אף-פעם!**

אבל מחמת שאדם איננו יודע מהו באמת העניין של חודש אב, ולא מכיר במעלת החודש הזה, אז הוא שבור בתוך העצבות שלו, ומה זה גורם? **אדם שהוא עצוב, הוא מפיל את העצבות שלו על כל מה שבא סביבו!** ובפרט בתוך הבית שלו - הוא מסתובב עם פנים זועפות, והוא זורק את העצבות שלו על השני! הוא עצבני, וכל הבית - האשה והילדים - כולם עצובים ועצבניים... מאיפה לקחת את הלימוד הזה?!... **אם היית יודע שזה יום שהוא "איקרי מועד" - היית מתנהג בצורה אחרת לגמרי לגמרי...**

אבל זה לימודים שמשיח צדקנו יגלה לכל העולם, ורבינו כבר עכשיו מגלה לנו את זה... **אשרינו מה טוב חלקנו שזכינו להכיר את רבינו! ואם הולכים להפיץ את אור רבינו, ומלמדים לאנשים את הלימודים האלו - בזה מקרבים את הגאולה! כי זה הלימודים שמשיח צדקנו יגלה לכל העולם כולו...** וכך באמת תהיה הגאולה - שהבריות יתחילו לצאת מכל הדמיונות שלהם, וכבר לא יחשבו שישנה ח"ו מידת הדין מאת הקב"ה, והקב"ה ח"ו שונא אותנו; **הקב"ה שונא אותנו?! הקב"ה הוא "אב הרחמן"! וכי ישנה רחמנות יותר גדולה מרחמנות של אבא על ילדיו?... זו הרחמנות הכי גדולה שיש!**

וזהו באמת זהו הסוד של החודש הזה - הנקרא חודש **"אב"**, ומכל חודשי השנה - תשרי, חשון, כסליו וכו' - דווקא החודש הזה נקרא **"אב"** [אכן, מקובל בעולם

לכנותו "**מנחם אב**", אבל הוא נקרא "**אב**"], ומה הענין של "**אב**" דווקא עתה? כי בחודש הזה מתגלה האבהות של הקב"ה עלינו - כמה הקב"ה אוהב אותנו, שזו אהבה כמו אבא שאוהב את הילדים שלו! וגם כל החורבן שקרה - זה כמו אבא שהוא מצטער על בנו - '**הרי אני רוצה את הטוב בשבילך, ואני פה בשבילך, ולמה אתה לא מכיר שאני אבא שלך?!**'...

וכי יש צער יותר גדול מזה שישנו ילד כזה להוריו?! הוא לא מכיר בכבודם הראוי, והוא כועס ומקפיד עליהם - מאיזו סיבה שרק תהיה, כל מיני חשבונות... יש לו חשבונות מלאות, והוא רוטן: 'למה האבא עשה לי ככה?! למה אמא עשתה לי ככה?!'... וכאילו זה מתיר לו כבר להתנהג ככה... **יש לנו 'שולחן ערוך', ובו כתוב בפירוש, שאפילו אם האבא והאמא ח"ו לא שפויים בדעתם, כיבוד אב ואם זו מצוה "הַחֲמוּרָה שֶׁבַּחֲמוּרוֹת"! צריכים לשתוק!** אם אי-אפשר לך להסתדר איתם, ואתה גר בשכנותם - צריכים למצוא מקום אחר לגור בו, כדי שלא תבוא לידי ניסיון, **כי זה איסור גדול לזלזל בהורים!**

וגם אבינו שבשמים רוצה שנתנהג כמו הבנים שלו - "**תתנהג כמו בן אמיתי!**"... ואכן, שיטת רבי מאיר בגמרא (קידושין לו.), שבין אם עושים רצון הקב"ה ובין אם לא עושים רצון הקב"ה - לא מאבדים את הכינוי "**בנים**" להקב"ה, משא"כ שיטת רבי יהודה, שאם מתנהגים כמו בן - נקראים בן, ואם לא - לא... אבל התנא הקדוש רבי מאיר סובר שתמיד נקראים '**בנים**', ועל־כן השיטה שלו בש"ס היא: "**רבי מאיר חייש למיעוטא**" - הוא חושש למיעוטא, היינו אפילו למיעוט, שזה כל הלימוד של רבינו, שאפילו את ה"**מעט טוב**" צריכים למצוא, ובוודאי שהוא סובר: "**בֵּין כָּךְ וּבֵין קְרוּיִם בָּנִים**", דהיינו: **בין שמתנהגים כמו בן אמיתי, ובן אם עכשיו אינך כ"כ בן ממושמע... אבל אתה בן!**

וזה מה שמתגלה בחודש "מנחם **אב**" - שיש לנו '**אב**'! ואם מגלים לבני־אדם את מעלת החודש הזה, והאור הגדול הגנוז בו, אזי הוא כבר מסתכל על זה בהסתכלות אחרת לגמרי - '**על זה לא חשבתי... לא תיארתי דבר כזה**'...

וזו העבודה שלנו, תמיד להרגיש את הרחמנות של הקב"ה - שמרחם עלינו, **ולבקש תמיד רחמנות!** וזה דבר ששגור בכל התפילות - ענין **בקשת רחמים**, וביותר בכל בוקר, בברכת "אהבת עולם" (או "אהבה רבה") שאומרים קודם קריאת־שמע, וזו תפילה מאד מרגשת - אם אדם היה שם לב למה שהוא אומר: תחילה מזכירים ואומרים: "**אַהֲבַת עוֹלָם אֲהַבְתָּנוּ ה' אֱלֹקֵינוּ**" - אהבת עולם! ויש בזה רמז להנ"ל בעניין אבהותו של הקב"ה, כי בתוך מילת "**אהבה**" מונח לשון "**אבהות**", זה אותו שורש, כי מי אוהב? אבא אוהב, אז לכן זה בנוי מאותן מילים - '**אָהַב**' אותיות '**הָאָב**', שהוא '**אֹהֵב**' אותנו.

וממשיכים ואומרים: "**חֶמְלָה גְּדוֹלָה וִיתֵרָה חָמַלְתָּ עָלֵינוּ**" - הקב"ה חומל עלינו! ומתפללים: "**אָבִינוּ**" - זו לשון מאד מרגשת (אדם לא שם לב מה הוא אומר... אך זו תפילה נרגשת מאד), "**אָב הָרַחֲמָן**", אומרים: 'רבש"ע, אתה אבא שלנו - '**אבינו**', ואתה '**אב הרחמן**' - כי בוודאי אתה מרחם!'.

והמה, אף שכבר אמרת "אב הרחמן", אומרים שוב: "**הַמְרַחֵם**" - 'רבש"ע, אתה גם "למעשה", מרחם עלינו!'.

ומוסיפים ואומרים: "**רַחֵם עָלֵינוּ!**" - נמצא שבתוך שורה אחת מזכירים כמה וכמה לשונות של רחמים - "**אָבִינוּ, אָב הָרַחֲמָן, הַמְרַחֵם, רַחֵם עָלֵינוּ**"...

וזה מובן מאד בפרט כפי דברי רבינו הקדוש בליקוטי־מוהר"ן, חלק א', סימן ק"ה, שרבינו מסביר שם, שהרחמנות של הקב"ה היא אין־סופית, **אין סוף כמה הקב"ה מרחם עלינו!** אבל לפעמים אדם אומר: 'רגע, הרחמים הם עד־כדי־כך גדולים?... הרי מכיר את עצמי, ואני שעשיתי דברים ממש בלתי רצויים, אז אני מפחד שכבר לא מגיע לי כאלה רחמים... אם התנהגתי כמו שהתנהגתי - איך אוכל לצפות לאיזו רחמנות של הקב"ה?'... **אתה חושב ככה כי עדיין לא השגת עד כמה גדולה היא רחמנותו של הקב"ה!**

והצדיקים הם משיגים את גודל רחמנותו של הקב"ה, שזה ענין "**י"ג מידות הרחמים**" שגילה הקב"ה למשה רבינו, ואמר לו בפירוש, בעת שיזכירו את י"ג מידות הרחמים - זה יבטל את כל הדינים! שזה מורה על גודל רחמנות הקב"ה, ועל־כן הם י"ג מידות "**הרחמים**", שזה כולל את כל סוגי הרחמים - "**א-ל רחום וחנון**", ושאר המידות הקדושות.

יש ספר קדוש בשם "**תּוֹמֶר דְּבוֹרָה**"[1], והוא בנוי ומיוסד על י"ג מידות הרחמים, מה הכוונה? כי מובא בגמרא, שאדם צריך ללכת בדרכי השם יתברך ולהתדבק בדרכיו - "**מה הוא רחום וחנון, אף אתה רחום וחנון**", זאת אומרת שאנחנו צריכים להתנהג בכל המידות של הקב"ה, וא"כ, עלינו להבין מהי כל מידה... זה קל להגיד "**רחום וחנון**", אבל מה זה?... אז בספר הקדוש הזה הוא מפרש כל מידה ומידה מן י"ג המידות - איך אדם יכול ללכת במידה הזאת. ובפשטות - מה זה '**רחום**'? הקב"ה הוא רחום - גם אתה יכול להיות רחום, איך? תרחם על עצמך, תרחם על בני ביתך - האשה וילדים, תהיה 'רחום', תהיה 'חנון'! הוא מסביר כל דבר בדיוק!

זה ספר נפלא מאד, עד שיש קבלה מהרה"ק מצאנז זי"ע, שהספר הזה מסוגל לרפאות מן המחלות הכי קשות, רח"ל, ולכאורה יפלא, מדוע דווקא הספר הזה?

---

1. חיברו הרמ"ק זי"ע - רבי משה קודובירו. ההילולא שלו היתה שבת שעברה - כ"ג תמוז. הוא ספר קטן יחסית.

כי בגלל שהספר הזה בנוי ומיוסד על י"ג מידות הרחמים, וי"ג מידות הרחמים מובטחים שאינן חוזרות ריקם, ממילא זה ממשיך פלאות... **זו הבטחה מהקב"ה - 'אינן חוזרות ריקם'!** אז ספר כזה, שכל-כולו מגלה מה זה "י"ג מידות הרחמים", ואיך באמת אפשר לו לאדם להידבק בהן, זה ממשיך כאלה רחמים אפילו על הדבר הכי קשה, שהרופאים כבר אמרו כך וכך - **זה בטל ומובטל!** והכל מכח רחמנותו של הקב"ה, **אם אדם זוכה לעורר רחמים, זה בטל ומבוטל!** זה העניין של י"ג מידות הרחמים.

אז רבינו אומר שם בתורה ק"ה, שאדם פשוט לא משיג את רחמנותו יתברך, הוא אומר: 'אבל אני מכיר את עצמי... אני כך וכך, ולמה שירחמו עלי בכלל?'... אבל הצדיקים מכירים את גודל הרחמנות של הקב"ה!

ואומר רבי נתן, שעל כן באים לקברי צדיקים להתפלל על קברם, כי בזה מעוררים את הרחמנות של הקב"ה, למה? כי הצדיקים **'כן'** יודעים את הרחמנות של הקב"ה, והם **'כן'** מכירים כמה גדולה היא רחמנותו יתברך, והם עולים למקום הזה וממשיכים משם הרחמנות...

ועל אומר רבינו (ספר המידות, אות צדיק, סימן קעג): **'עַל יְדֵי הִשְׁתַּטְּחוּת עַל קִבְרֵי הַצַּדִּיקִים, הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא עוֹשֶׂה לוֹ טוֹבוֹת, אַף עַל פִּי שֶׁאֵינוֹ רָאוּי לְכָךְ'**; וזה בדיוק העניין האמור, שהצדיקים מעוררים את רחמי שמים על האדם - הן בחייהם, וביותר אחר הסתלקותם, שאז הם עולים למקום מאד גבוה ושם משיגים מהי הרחמנות של הקב"ה, וממילא הם מעוררים לעם ישראל את כל הישועות שהם צריכים, וכשבאים אליהם זוכים לפעול ישועות ורחמים אפילו אם לא ראויים...

ממשיך רבינו שם בתורה ק"ה ואומר: אבל אנחנו אנשים פשוטים, ולא מבינים את הרחמים הללו, אז מה אנחנו מבקשים? **אנחנו מבקשים מן הרחמים הפשוטים שאנחנו מבינים מהם - שהם יבקשו מהרחמים הגדולים, ומשם תהיה לנו ישועה!**

שזה סוד מה שמזכירים הרבה בתפילות הלשון: "רחם **'נא'**", ו"אין 'נא' אלא לשון בקשה", וזה בדיוק מה שאומר רבינו, שאנחנו מבקשים מהקב"ה: **"רחם - נא"**, תן לרחמים הפשוטים שיבקשו מן הרחמים הגדולים... אנחנו מכירים רק **"רחמים פשוטים"**, מה אנחנו כבר מבינים?... אנחנו מבקשים: 'רבש"ע, תרחם עלינו'... אבל לא רק זה, אלא מוסיפים ומבקשים: **'אבל רבש"ע, אתה "כן" יודע את הרחמנות שלך, כביכול, אז הרחמים פשוטים יעוררו את הרחמים הגדולים, ואז בוודאי תהיה ישועה"...** כך רבינו מגלה שם.

זו העבודה הקדושה שלנו, וזה מתעורר ביותר בימים אלו של ימי חודש **מנחם אב**, שהרחמנות של הקב"ה מתגלה במידה

גדושה ומלאה - כמה הקב"ה אוהב אותנו, ואיך שהקב"ה הוא האבא שלנו, **ועלינו להחדיר טוב בדעתנו שכל מה שעובר עלינו - אכן אלו דברים שאיננו מבינים כ"כ, אבל בתוך זה יש אהבת הקב"ה, וכלשון שלמה המלך במשלי** (משלי כז, ה)**: "תּוֹכַחַת מְגֻלָּה מֵאַהֲבָה מְסֻתָּרֶת"; כי אכן זו 'תּוֹכַחַת מְגֻלָּה' - הקב"ה מוכיח, אבל זו 'אַהֲבָה מְסֻתָּרֶת' - בתוך התוכחה הזאת הקב"ה קורא לנו "תחזור אליי!"... הקב"ה אומר: "אני לא מכה אותך כדי שיכאב לך, המכות האלו הן רק כדי להזכיר לך שאני כאן ואני רוצה לרחם עליכם, ותחזרו אליי!"...**

הקב"ה מבקש (מלאכי ג, ז) **"שׁוּבוּ אֵלַי וְאָשׁוּבָה אֲלֵיכֶם"**, וחכמינו הקדושים אומרים על הפסוק הזה: **'פתחו לי פתח תשובה כחודו של מחט'** - וכי יכולים לראות את פתח חור המחט?... בקושי יכולים להתבונן רק אם מסתכלים על האור, ועד שמכניסים שם את החוט כשרוצים לתפור משהו... זה קשה... **והקב"ה אומר: תפתח לי כזה פתח של תשובה! כך תפתח את הפה שלך!**

שזה הלימוד של פרשת השבוע - **קדושת הדיבור**; הזכרנו את הפסוק **"לֹא יַחֵל דְּבָרוֹ"** - לא להזכיר על הפה ענין של **'חולין'**, ולהגיד על אדם מסוים שהוא 'חילוני' ח"ו. ומה אומר הפסוק מיד? **"כְּכָל הַיֹּצֵא מִפִּיו יַעֲשֶׂה"!**

פרשת השבוע מתחילה עם **פרשת נדרים**, מה זה **'נדרים'**? שאדם יכול בכוח דיבורו **"לייצר דבר חדש"!** הבה ונתבונן שניה: מה זו "פרשת נדרים"? הנה זאת כל אחד יודע, שאסור לאכול טריפות ונבילות - זה איסור דאורייתא, כל אחד יודע שאסור להכניס לפה 'דבר אחר' או שאר נבילות... זה כתוב בתורה בפירוש. אבל בפרשת נדרים יש תוספת על זה...

יש לו לאדם לפניו לחם טרי וטוב, נאפה בתכלית הכשרות וההידור, וכמובן הופרשה חלה למהדרין, **ובכוח הדיבור יש לו לאדם אפשרות לעשות את הלחם הזה שיהיה אסור בדיוק כמו חתיכת נבילה - כמו אכילת "דבר אחר"...**

אדם תמה: "מה זאת אומרת?! אבל זה כשר"... **נכון שזה כשר בתכלית הכשרות, אבל יש ענין של "נדרים", ואם אדם נודר ואוסר על עצמו את הלחם הזה - שיהיה אסור לו לאכול את זה, הלחם הזה הוא ממש כמו חתיכת איסור - כמו חתיכת נבילה! והוא אסור באיסור דאורייתא...**

זה מה שהתורה הקדושה מלמדת אותנו בפרשת השבוע - **"כֹּחַ הַדִּבּוּר"** שיש לאדם! הקב"ה נתן לאדם כזה כח של **"כְּכָל הַיֹּצֵא מִפִּיו יַעֲשֶׂה"** - הדיבור שלך יכול לייצר ולברוא איסור חדש! **כמה גדולה הוא "דיבור" של אדם!** הוא יכול לייצר דבר חדש - "בריאה חדשה"! גמל, ארנבת, חמור - כולם יודעים שאסור לאכול... אבל פה יש בשר "כשר למהדרין" - עם ההכשר הכי

טוב, ובכוח דיבורך זה יהיה אסור לך כמו בשר גמל וחמור...

איך יכול להיות? על זה התורה הקדושה מגלה לנו את 'כֹּחַ הַדִּבּוּר'! הפסוק אומר (משלי יח, כא) **"מָוֶת וְחַיִּים בְּיַד לָשׁוֹן"** - זהו כח הדיבור! **ודע שאתה יכול לזכות להחיים הכי מאושרים ע"י הדיבור שלך!** עד שאתה יכול להגיע למדרגה כזאת שיתקיים בך **"כְּכָל הַיֹּצֵא מִפִּיו יַעֲשֶׂה"**, כמו שפירשו צדיקים את הפסוק: **"לֹא יַחֵל דְּבָרוֹ כְּכָל הַיֹּצֵא מִפִּיו יַעֲשֶׂה"** - שאם אדם נזהר לא לטמא את הלשון שלו, והוא מקיים **'לֹא יַחֵל דְּבָרוֹ'** - הוא לא עושה את דיבורו חולין, אזי: **"כְּכָל הַיֹּצֵא מִפִּיו יַעֲשֶׂה"**...

מה הכוונה "לא עושה את הדיבורים שלו חולין"? שהוא מדקדק מאד מאד מה הוא מוציא מהפה שלו! לא מבזה, לא מזלזל! הוא מכבד! הוא נזהר מאד בזה! **ישנו יצר הרע גדול על העניין הזה, ואנחנו צריכים לעקור את זה מאיתנו ולהיזהר על הדיבו שלנו!** ואכן כן, יבנאל נקראת עכשיו **"עִיר שׁוֹמְרֵי הַלָּשׁוֹן"**, ועלינו לעקור כל מיני זלזולים וביזיונות שיש בינינו - **לא מתביישים לבזות בני אדם, מדברים בזלזול על זה ועל זה, עד שמגיעים לדבר נגד אנשים חשובים - "אנשי מעשה", מורים ומורות שמתעסקים בחינוך ילדינו! וממי מדברים? מילדים! הם קיבלו כזה אומץ ויכול לדבר על כולם... ואילו דברים אדם גורם ע"י דיבורים כאלו! הוא לא מבין שהוא ממש גורם, רחמנא ליצלן, פגם בתוך הנפש שלו! הוא גורם שהעצמות שלו אינן מיושבות!**

וכמו שהזכרנו את דברי רבינו בתורה נ', שיש ענין של 'שברון עצמות', ורבינו מזכיר שם מילה באידיש: **'בְּרֶעכֶנִישׁ'**, היינו 'שברון' של עצמותיו, העצמות שלו אינן מיושבות...

ורבינו סיפר אז על אחד שהיה חולה בזה, ובאמת כך הוא הרגיש בעצמותיו, והיה אדם חשוב צדיק, ולא ידעו מהי רפואתו... וסיפרו להבעש"ט הקדוש שהאדם הזה חולה במחלה זו - שכל העצמות נשברים, והלך הבעש"ט לבקרו, ואז הוא כבר היה ממש חולה עד שלא היה יכול ללכת, ועל כן הבעש"ט הלך אליו, וישב על ידו, והוא הבין ברוח קודשו שהאדם הזה גרם לעצמו את הסבל הזה... ואכן, הוא היה צדיק, אבל היה אצלו משהו שהיה צריך לעשות עליו תשובה, ועל כן הוא סבל.

פנה הבעש"ט הקדוש לאותו אדם, ואמר לו: **"תגיד עכשיו מה שאתה יודע, ומה שהקב"ה יודע, ומה שאני יודע!"...** כי הבעש"ט רצה לעורר אותו על ענין של וידוי, אבל האדם הזה לא קיבל את המסר... ואכן, הוא לא היה ח"ו רשע... אדרבה, הוא היה צדיק, אבל כנראה לא היה יכול לקיים זאת... ואף שהבעש"ט ניסה שוב ושוב וכו' - לא התוודה, ואמר אז הבעש"ט, שאם הוא היה מתוודה - היתה לו רפואה, היה יוצא כל ה'שבר' מעצמותיו, והיה בריא ושלם, אבל הוא לא רצה, ולבסוף נפטר...

היוצא לנו מזה, שאם אדם רוצה להיפטר מכל ה'**שבר עצמות**' שלו - איך יזכה לזה? ע"י "**לֹא יַחֵל דְּבָרוֹ**" - שלא יעשה את הדיבורים שלו חולין!

זה הלימוד החזק היוצא מפרשת הנדרים.

ומעתה נתבונן: מי יכול להפר ולבטל נדר? אומרת התורה: בעל לאשתו או אבא לבתו; וגם בזה מונח לימוד עצום: **כמה אדם צריך לראות שהבית שלו יהיה דיבורים טובים בבית!** ואכן, לפעמים יש ענין של עצבים, וזורקים איזו מילה 'לא במקום' מהפה, אבל מיד: "**מוּפָר לָךְ!**"... מה זה "מוּפָר לָךְ" - שאדם לוקח מַקֵּל והוא מַכֶּה ח"ו?!... "**מוּפָר לָךְ**" הכוונה שמסבירים לה שלא מדברים ככה... '**בבית הזה לא מדברים ככה**'. אדם אומר: 'ככה היא אמרה? כך וכך היא צעקה? אז אצעק בחזרה'... **לא ולא! מסבירים יפה!** ואף אם היא עשתה נדר - 'אני נודרת כך וכך', וזה מתוך העצבים, מהי העצה? "**מוּפָר לָךְ**"! - מפירים את זה! מה הכוונה? מרגיעים אותה! **לבעל יש את הכוח לעשות את זה!**

זה הגילוי של התורה הקדושה, שהבעל יכול להפר, היינו שהאישה שומעת איך שאומר הבעל "**מוּפָר לָךְ**", והתבטל כל הנדר... וכן בין אב לבתו - שזה ענין של חינוך, כי **בת מדברת מה שהיא שומעת או מהאבא או מהאמא**, וכמאמרם ז"ל (סוכה נו:): '**שותא דינוקא בשוקא או דאבוה או דאימיה**'...

אבא שיודע את זה, הוא בונה את כל הבית שלו על יסודות אלו של **קדושת הדיבור**, והוא מחנך את בניו ובנותיו: "**פֹּה אֲנַחְנוּ לֹא מְדַבְּרִים מֵאֲחֵרִים וּמֵאֲחֵרוֹת, פֹּה יֵשׁ תָּמִיד דִּבּוּרִים טוֹבִים!**".. זה הלימוד של פרשת הנדרים.

הרבי רבי אלמילך זי"ע אומר: מה זה '**נדר**'? "**נ'ו'ן דר**" - לשון דירה, אדם דר אצל הקב"ה! הוא מבין כמה גדול הוא "**כח הדיבור**" של האדם - שמביא אותו להכל! שזה העניין של '**נדר**', שהוא דבר גדול מאד - כמבואר בזוה"ק ובדברי האר"י הקדוש, וגם בדברי רבינו (ליקוטי־מוהר"ן, חלק א', סימן נ"ז), שעל־ידי נדר מגיעים למקומות גבוהים מאד.

נתבונן לרגע: את מכנים את הלילה הכי קדוש בשנה - **ליל יום־כיפור**? ליל "**כל נדרי**"; וכי אין שֵׁם אחר ללילה הכי קדוש בשנה מלבד "**כל נדרי**"? והטעם שזה נקרא ככה, כי התפילה הראשונה שמתחילים בליל יום־כיפור, היא תפילת "**כל נדרי**", שאז מתירים את כל הנדרים. יש שאינם יודעים מה אומרים אז... אבל זה פירוש "**כל נדרי ואסרי וכו' בטלין ומובטלין לא שרירין ולא קיימין**" וכו', ומדוע זה מגיע דווקא בלילה הכי קדוש בשנה? **כי ביום־כיפורים מגלים לכולם מהו "כח הדיבור"!** כי ביום־הכיפורים מגיעים אל המקום הכי גבוה, והאדם הוא כמו מלאך, וממילא זוכה

ל"נ'ו'ן **דר"** - הוא מגיע למקום הכי גבוה, אז הדבר ראשון שעושים - מתירים את כל הדיבורים הלא־טובים שהיו עד עכשיו... מתירים את כל הדיבורים הקשים שהוא הוציא מפיו.

כי לפעמים עוברים על האדם כאלה דברים שקשה לו מאד להתגבר על הדיבור־לא־טוב שלו, ומזה יוצא באמת שהוא 'זורק' לפעמים נדרים ושבועות, מתוך העצבים שלו הוא צועק **"אני נשבע!"**... מה אתך?! מה אתה עושה?!... אבל יש בני־אדם שקשה להם לשלוט על הדיבור שלהם...

על זה יש לנו את פרשת השבוע, שזועקת ומכריזה: **"לֹא יַחֵל דְּבָרוֹ"** - אל תעשה את הדיבורים שלך **חולין**! כי **'חל'** הוא ענין של **'חולין'**, ומה ההפך מ**'חולין'**? **שבת־קודש!** יש את השבת הקדושה, ויש את ימות החול, ובימו החול - הכל בדרך של 'חולין', אבל מה צריכים? להמשיך את האור של שבת־קודש, ולהיזהר מאד ש**"לֹא יַחֵל דְּבָרוֹ"**, כי בשבת־קודש יש לאדם דיבור אחר לגמרי...

חכמינו הקדושים אומרים (שבת קיג.) על הפסוק הכתוב אצל שבת־קודש (ישעיה נח, יג): **"וְדַבֵּר דָּבָר"** - **'שֶׁלֹּא יְהֵא דִּבּוּרְךָ בְּשַׁבָּת כְּדִבּוּרְךָ בְּחֹל'**; כי בשבת צריכים לקיים את זה בפרט! ואפילו אדם שבכל השבוע באמת קשה לו, לכל הפחות בשבת ישמור על דיבורו; כמה צריכים לשמור שיהיה שלום־בית בשבת־קודש! ואכן, כל השבוע צריכים לשמור על השלום, אבל ביותר בשבת־קודש! כתוב בתיקוני־זוהר, שבשבת־קודש צריכים יותר פיוס ויותר אהבה - לשמור ביותר על השלום! ואיך? על־ידי ששומרים על הדיבור, ונזהרים ב**"לֹא יַחֵל דְּבָרוֹ"** - שזה בפרט בשבת, שלא יעשה דבריו 'חולין' - שלא 'יַחֵל' את הדיבור...

וכאמור מפי צדיקים, שאדם השומר ונזהר ב**"לֹא יַחֵל דְּבָרוֹ"**, יזכה שיתקיים בו ההמשך: **"כְּכָל הַיֹּצֵא מִפִּיו יַעֲשֶׂה"** - מה שהוא יבקש, מה שהוא יתפלל, מה שהוא יתברך, זה יתקיים! אדם שהוא נזהר על הדיבור שלו, והוא נזהר מאד שלא יהיה דבריו חולין, והוא תמיד מקדש את הלשון שלו, הוא זוכה לכזה דיבור־קדוש עד ש**"כְּכָל הַיֹּצֵא מִפִּיו יַעֲשֶׂה"** - מה שהוא יברך, יתקיים!

הרבה שואלים: "איך יכול להיות שהצדיק מברך וזה מתקיים? וכי הוא עושה 'הוקוס־פוקוס'?!"... **זה בגלל שהוא שומר על הדיבור! וכשהוא מברך - ברכתו מתקיימת בשמים! "כְּכָל הַיֹּצֵא מִפִּיו יַעֲשֶׂה"!**

ומה ההבנה בזה? כי הצדיק הזה הרי נזהר תמיד לדבר רק אמת, ואם עכשיו הוא בירך, והברכה ח"ו לא תתקיים, והרי זה כמו שהולך לחולין, והלוא **"לֹא יַחֵל דְּבָרוֹ"** - הוא אף פעם לא מדבר דברי חולין, וממילא מתקיים: **"כְּכָל הַיֹּצֵא מִפִּיו יַעֲשֶׂה"...**

וכמה אדם צריך לשלוט על הדיבור שלו

- בכל אופן שהוא! לשים 'אטב' ולסגור את הפה!... הוא ממש מתעצבן, אבל "תשתוק! תשלוט על עצמך!"... ק"ו אם הוא מתחיל להוציא נדרים ושבועות וקללות מתוך פיו, השם ישמור...

זה הלימוד של הפרשה הראשונה - פרשת **מטות**, העניין של **נדרים**, ומי מפר את הנדרים? אומרת התורה: בעל מפר לאשתו - כי אדם צריך שיהיה לו ישוב-הדעת, וגם אם אשתו אמרה משהו - זה בסדר... אז היא אמרה... נשים לפעמים יותר קל להן להוציא זאת מהפה - כי לא מחויבות בלימוד התורה, אז גם אם הוציאה מהפה איזה דיבור כזה - "**מוּפָר לָהּ!**"... וזה במקום שיש בעל טיפש, שהוא אומר ברוגזו: "**כך אמרת? אני 100 פעמים ככה!**"... אז, השם ישמור, אם הבעל מקים את זה - כבר אי-אפשר להפר... משא"כ אם הוא סבלן, והוא מפר את זה, והוא דן אותה לכף-זכות שזה בא סה"כ מעצבים... **אבל אדם צריך שיהיה לו שכל, ולשלוט על עצמו!**

אך פה יש לנו דבר נפלא: מי עוד מפר נדרים - מלבד בעל לאשתו ואב לבתו? יש דרך כללי ג"כ להפר נדר - וזה שייך לכל אחד ואחד, וזה ע"י '**התרה של חכם**'; שזה מה שהפרשה מתחילה: "וַיְדַבֵּר מֹשֶׁה **אֶל רָאשֵׁי הַמַּטּוֹת**" - אלו הצדיקים; כי גם החכם המומחה, שזה הצדיק, הוא יכול להתיר נדרים.

והלימוד המונח בזה, כי זו כל עבודתם של הצדיקים, ללמד לבני אדם מהי קדושת הלשון, ומה הם יכולים לפעול עם הלשון, ומה פועלים ח"ו עם לשון לא טובה! זו העבודה של הצדיקים, וזוהי פרשת "**מטות**".

ועל כן בפרשה זו ישנו דבר שלא מוצאים בכל התורה, וזה חידוש, שכתוב בפסוק הראשון: "**וַיְדַבֵּר מֹשֶׁה אֶל רָאשֵׁי הַמַּטּוֹת לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר זֶה הַדָּבָר אֲשֶׁר צִוָּה ה'**"; ולכאורה יפלא, מדוע דוקא כאן כתוב "**זֶה הַדָּבָר אֲשֶׁר צִוָּה ה'**"? הלוא יש לנו תרי"ג מצוות בכל נ"ג פרשיות התורה, וכולן הם "דברים אשר ציווה ה'", א"כ מדוע דווקא כאן, בפרשת הנדרים, כתיב "**זֶה הַדָּבָר אֲשֶׁר צִוָּה ה'**"?

אבל זהו הסוד האמור, וזו ההקדמה לכל מה שהתורה מגלה בפרשה זו: משה רבינו אומר "**זֶה הַדָּבָר**" שהוא לשון של "**דיבור**", היינו שהוא מגלה: **זה כל העניין שלנו, שצריכים להיזהר מאד ב'כח הדיבור'! ודעו לכם אשר "זֶה הַדָּבָר אֲשֶׁר צִוָּה ה'" - הקב"ה רוצה שניזהר מאד מאד במה שאנחנו מוציאים מהפה שלנו!** ועל זה ממשיכים את כל ענייני הנדרים, כדי לגלות לנו מה הכוח של הדיבור!

ועל מילים אלו - "**זֶה הַדָּבָר אֲשֶׁר צִוָּה ה'**" - אומרים חכמינו הקדושים (יבמות מט:) שיש למשה רבינו תוספת מעלה על שאר הנביאים והצדיקים, כי שאר הנביאים התנבאו ב"**כֹּה אָמַר ה'**", פירוש: '**ככה אמר**

הקב"ה', וחכמינו הקדושים קוראים לזה "**אַסְפַּקְלַרְיָא שֶׁאֵינָהּ מְאִירָה**" - כלומר: היא לא כ"כ מאירה באור הכי בהיר; אמנם אלו דברי ה' יתברך, אבל זה בבחינה גבוהה כמו אצל משה רבינו שאצלו כתיב "**זֶה הַדָּבָר אֲשֶׁר צִוָּה ה'**" - הוא מראה באמצעו ואומר: "'**זֶה הַדָּבָר**' אֲשֶׁר צִוָּה ה'" - **זה** דברי ה' יתברך!

רבינו אומר בשיחות־הר"ן (סי' רב[7]), שיש צדיקים כשהם מגלים חידושי־תורה, אזי יכולין השומעים ממש להצביע ולומר: "**זֶה הַדָּבָר" בבירור!...** כי הנה הוא אמר איזו סברא או חידוש שלא כתוב בפירוש בתוך המילים, אבל הצדיק מסביר לך: 'תסתכל מה כתוב פה! תסתכל!'... ואדם מסתכל אומר: "**זֶה הַדָּבָר אֲשֶׁר צִוָּה ה'**" - '**זה הדבר**' בפירוש!...

כך אומר רבינו, שיש צדיקים שבדברי־תורתם מתקיים "**זֶה הַדָּבָר**", משא"כ שאר צדיקים - שאמנם מדברים איזו שיחה יפה על איזה פסוק, ודורשים דרשה וכו', ובאמת אדם שומע ומתעורר, זה נפלא, אבל - אומר רבינו - שיש צדיקים שאצלם זה '**אספקלריא המאירה**' - והם מראים "**זֶה הַדָּבָר**"! - 'לא יכולים לפרש בצורה אחרת... זה מה שכתוב פה בפירוש'...

זה הכוח של צדיקים, והם מלמדים אותנו מה זה הכוח של הדיבור שלנו, ואיך עם הדיבור שלנו אנחנו יכולים להגיע לדרגות הכי רמות! והעיקר - לשמור על עצמנו מדיבורים לא טובים! שהבית שלנו יהיה באמת מקום של "**נ'ו'ן דר**" - אותיות '**נדר**', שנזכה **לדור אצל הקב"ה!**

בחודש אדר דיברנו שיש אותו ענין, כי '**אדר**' הוא לשון '**אדור**' - דירה, ושייך לחודש אדר כי הוא **חודש השמחה**, והוא בבחינת "זה לעומת זה" כנגד חודש מנחם-אב, כי חכמינו הקדושים אומרים במסכת תענית (כט.): '**כְּשֵׁם שֶׁמְּשַׁנְּכְנְסוּ אָב מְמַעֲטִין בְּשִׂמְחָה, כָּךְ מְשַׁנְּכְנְסוּ אֲדָר מַרְבִּין בְּשִׂמְחָה**'; הָאֱמְרָה הזאת שמדפיסים בחודש אדר - "משנכנס אדר מרבין בשמחה", מקורה בגמרא זו, ויש למשפט הזה התחלה: "**כְּשֵׁם שֶׁמְּשַׁנְּכְנְסוּ אָב מְמַעֲטִין בְּשִׂמְחָה, כָּךְ מְשַׁנְּכְנְסוּ אֲדָר מַרְבִּין בְּשִׂמְחָה**"; ומונח בזה דברים נוראים:

"**מְשַׁנְּכְנְסוּ אָב מְמַעֲטִין בְּשִׂמְחָה**" - פרשו צדיקים: '**מְשַׁנְּכְנְסוּ אָב**' - מיהו ה'אב'? אבינו שבשמים! **בזמנים אלה אדם מרגיש ש"האבא נכנס"!** כי בזמן רגיל, הילד משחק ועושה שטויות וכל מיני דברים, למה? כי הוא רואה שהאבא לא נמצא - הוא בעבודה או בכולל, האבא לא רואה אותו, והאמא ג"כ לא רואה אותו, אז הוא עושה מה שהוא רוצה... והנה פתאום האבא נכנס - יש לו כבר דרך-ארץ... הוא כבר מפחד... "אבא פה"...

---

7. ומובא מעין זה גם בדברי הרבי רבי אלימלך זי"ע, בספרו הקדוש 'נועם אלימלך', בפרשת השבוע.

זהו **'מִשֶּׁנִּכְנַס אָב'** - האבא נכנס, אז **'מְמַעֲטִין בְּשִׂמְחָה'** - פירשו צדיקים (אומרים זאת בשם החוזה מלובלין זי"ע): **'מְמַעֲטִין'** הכוונה שאדם **ממעט את עצמו!** הוא בעצם קטן מאד - אבל הוא חושב "אני כבר גדול"... אתה כזה קטן שיצא עכשיו מהחיתולים, ואיזה 'גדול' אתה?... אבל ככה הוא חושב... ומיד כשאבא שלו נכנס - הוא נרגע... הוא כבר לא חושב כזה גדול - הוא ממעט את עצמו... ילד יכול להתגאות בפני חברים ואחרים, אבל לא בפני האבא שלו... האבא שלו מכיר אותו היטב...

זהו **'מִשֶּׁנִּכְנַס אָב'** - מיד שנכנס האבא, **'מְמַעֲטִין'** - אדם ממעט את עצמו. ופה ה'חוזה מלובלין' שם "פסיק", היינו אחר המילה **'מְמַעֲטִין'**, וכך אמר: איך **'מְמַעֲטִין'**? **'בְּשִׂמְחָה'!** שאדם לא עוזב את השמחה! הוא שרוי תמיד בשמחה פנימית! הוא יודע תמיד: הקב"ה **פה איתי! אבא שלי פה, והוא רוצה להיטיב לי, והוא רוצה לחזור אליי, ורוצה שאני אחזור אליו!** וממילא אדם מקבל את ה**'מיעוט'** הזה, שזה השבח של עם ישראל, וכמו שכתוב (דברים ז, ז) "כִּי אַתֶּם **הַמְעַט** מִכָּל הָעַמִּים", וחכמינו הקדושים אומרים: **'אתם ממעטים את עצמכם'**; גוי הוא חתיכת רע, בעל גאוה, חתיכת זבל, רוצח, השם ישמור! זה גוי! אין להם שום מושג של **'הכנעה'** - "מה זה?! אני ימעיט את עצמי?!"... אבל לעם ישראל יש את המידה של "כִּי אַתֶּם **הַמְעַט**" - אתם ממעטים את עצמכם, כי הקב"ה אוהב את עם ישראל.

זהו: **'מִשֶּׁנִּכְנַס אָב'**, אזי: **'מְמַעֲטִין'**, ואיך? **'בְּשִׂמְחָה'** - לא לשכוח מהשמחה! ואכן, בחיצוניות יש את כל ההלכות של 'בין המצרים', ובשבת זו כבר מתחילים 'תשעת הימים', ויש כבר תוספת בהלכות - שלא אוכלים בשר ולא שותים יין, ושאר ההלכות שיש ב'תשעת הימים', אבל הכל בשמחה! **את השמחה הפנימית של תשעה באב - "דאיקרי מועד" - את זה אסור לשכוח אף-פעם! תמיד לזכור את השמחה הזאת!**

וזהו המאמר במסכת תענית: **'כְּשֵׁם שֶׁמִּשֶּׁנִּכְנַס אָב מְמַעֲטִין בְּשִׂמְחָה'** - ועכשיו יש לנו הבנה אחרת במאמר הזה: כשם כשהאבא נכנס, אדם ממעט את עצמו, ע"י מידת השמחה, **'כָּךְ מִשֶּׁנִּכְנַס אֲדָר מַרְבִּין בְּשִׂמְחָה'** - כשהגיע חודש אדר, שהוא החודש של פורים, חודש של ניסים, אז תזכה להרבה יותר שמחה... ואפילו אם אז לא תהיה כ"כ בבחינת **'ממעט'**, כי בימי פורים יש ענין אחר, וכמו שפירשו צדיקים את המובא בגמרא (מגילה ז:): **'קם רבה ושחטיה לרבי זירא'** - מתוך שמחת פורים הוא שחט את רבי זירא... [אח"כ הוא החייה אותו - תנא יכול להחיות מתים; אבל לשנה אחרת כשרבה הזמין אותו - כבר לא רצה לקחת סיכונים...], פירשו צדיקים: בפורים מתקיים **"קם רבה"** - ה**'רבה'**, שזה הגדלות של האדם, יכול לשחוט את **'זירא'** - לשון **זעירא**, קַטְנוּת, כי בפורים אדם זוכה לכזאת שמחה, ובשמחת פורים יש ענין אחר...

אבל בשביל זה צריכים להסתכל מה עשית בחודש אב... אם קיימת אז "למעט" עצמך - אזי תוכל באדר "להרבות"...

כי לפי דברי הגמרא שם מבואר, ש"**זה תלוי בזה**", כי הגמרא אומרת: "**כשם**"[ח] שמשנכנס אב וכו' "**כך**" משנכנס אדר וכו'; רואים שהם תלויים אחד בשני, ואם "**משנכנס אב**" - הרגשת שהקב"ה נכנס, ו"**ממעטין**" - מיעטת את עצמך, איך? "**בשמחה**", אזי עכשיו כשמגיע חודש אדר - בוודאי "**משנכנס אדר מרבין בשמחה**"... ומה זה '**אדר**'? לשון **דירה**, שהנה בחודש **אב** - האבא **נכנס**, אבל איפה ידור? ילד - עפ"י רוב הוא גר אצל אבא שלו, בפרט עד שהוא מתחתן, אבל מהי השלימות? שאדם יזכה שהדירה שלו תהיה תמיד אצל הקב"ה! וכמובא במדרש (שמות רבה לג, א) על הפסוק בפרשת תרומה (שמות כה, ב): "**וְיִקְחוּ לִי תְּרוּמָה**" - '**לכל מקום שאתם הולכים עשו לי קיטון** (חדר) **שאוכל לדור אצלכם**'; וזה ביותר בחודש **אדר**, שהוא לשון '**אדור**'.

וזה מרומז בעניין **נדרים** - "אִישׁ כִּי יִדֹּר **נֶדֶר** לַה'", '**נֶדֶר**' אותיות **נ'ו'ן דָּר**, שעל ידי **קדושת הדיבור** אדם עושה **דירה** להקב"ה, וכמו שמפרש הרבי רבי אלימלך זי"ע ('ליקוטי שושנה') על הפסוק (משלי טו, כג) "**שִׂמְחָה לָאִישׁ בְּמַעֲנֵה פִיו**" - ודרך אגב, זה מאד קשור למה שאנחנו מדברים: '**שִׂמְחָה לָאִישׁ**' - השמחה הכי גדולה לאיש כשהוא '**בְּמַעֲנֵה פִיו**' - לשון **עינוי**, שאדם מְעַנֶּה את הפה שלו, **ולא מדבר כל מה שעולה בליבו ובשכלו!** הוא כבר צועק ומדבר... **תעזוב את זה! תפסיק את זה כבר! תתיישב קצת בדעתך! למה אתה כל הזמן מתעצבן?!... לך למקום מסוים לבדך, ותדפוק את הראש שלך בקיר... מה אתה צריך להשתולל, לצעוק ולצרוח ולהבעיר את אש הגהינום, רח"ל?!...**

את זה מגלה הפסוק: '**שִׂמְחָה לָאִישׁ**' - אתה רוצה שמחה? '**בְּמַעֲנֵה פִיו**' - תְּעַנֶּה את הפה שלך! תסגור את הפה שלך!

נחזור לפירושו של הרבי רבי אלימלך זי"ע: הוא מפרש "**בְּמַעֲנֵה פִיו**" לשון של **מְעוֹן פִיו**, היינו לשון "**דירה**". וזהו: '**שִׂמְחָה לָאִישׁ בְּמַעֲנֵה פִיו**' - שמחה לאיש שהדירה שלו היא בפה שלו, **הוא גר בתוך הפה שלו!** מה הכוונה? זה כל מה שדיברנו עתה, שהוא זוכה **לגור** בתוך **פיו**, והוא יודע **שעם הפה שלו הוא תמיד יכול להיות בדירה של הקב"ה - לדור עם הקב"ה!**

אז כשם שעשית את זה בחודש אב - שזכית להבין מהו "**משנכנס אב**", כך בעזרת השם יתברך תזכה להרבות בשמחה כשיגיע חודש **אדר**, שזה מה שאומרים חכמינו הקדושים שם במסכת תענית (ל:): "**כל המתאבל על ירושלים, זוכה ורואה בנחמתה**"; אז אתה קיימת בחודש אב את

ח. אפשר עוד לרמוז בזה: "**כשם**" היינו שהדבקת עצמך "**בשמו**" של הקב"ה.

כל העניינים האמורים - שזכית להכיר שהקב"ה פה, ואתה נזהר מאד בכל דבר שאתה מדבר, ואתה נזהר מאד ש**"לֹא יֵחַל דְּבָרוֹ"**, אז קיימת **'כל המתאבל על ירושלים'**, וממילא: **'זוכה ורואה בנחמתה'...**

ובליקוטי מוהר"ן, חלק ב', סימן ס"ז, מה אומר רבינו על המילה **"מִתְאַבֵּל"**? אומר רבינו: **'מִתְאַבֵּל'** ראשי תיבות (שמות לה, ג): "לֹא תְבַעֲרוּ אֵשׁ בְּכֹל מֹשְׁבֹתֵיכֶם"; והקשר שם הוא לגבי האש של ביהמ"ק, כי רבינו מדבר שם מעניין **"מאורי אש"** - ששורף את הכל וכו', אבל לענייננו זה מובן מאד: אדם חושב ש**'מִתְאַבֵּל'** הכוונה להיות בעצבות... **לא ולא! 'מִתְאַבֵּל'** הכוונה "לֹא תְבַעֲרוּ אֵשׁ בְּכֹל מֹשְׁבֹתֵיכֶם", ואומר הזוהר: **אל תהיה בכעס! 'אש' זו "אש הכעס", שזה הדבר הכי גרוע!**

וזה דבר-פלא, שמכל **ל"ט מלאכות שבת** - זו המלאכה היחידה שכתובה בפירוש בתורה לאיסור שבת: **"לֹא תְבַעֲרוּ אֵשׁ"**; שום מלאכה לא כתובה בפירוש שאסור - לא כתוב שאסור לבנות, ואסור לנפות ולצבוע וכו', אלא למדים זאת ממלאכת המשכן - שהיה בו ל"ט מלאכות, ומכל המלאכות הללו כתובה רק מלאכה אחת: **"לֹא תְבַעֲרוּ אֵשׁ"**; למה? **כתוב בזוהר: זו אזהרה לאדם שלא יבעיר את אש הכעס, כי זה שורף את הכל! וזה כבר כולל את כל ל"ט המלאכות!**

ומדוע האזהרה היא דווקא בשבת? כי בכל ימות השבוע, יש בני אדם שאינם בבית כמעט... הוא כמעט ולא רואה את אשתו והילדים, הוא עובד וחוזר מאוחר וכו', אבל בשבת הוא כל היום בבית, ואז הניסיון גדול מאד... **כל השבת - 24 שעות - לא להבעיר את אש הכעס על-אף כל הניסיונות מימין ומשמאל?... כן! "לֹא תְבַעֲרוּ אֵשׁ בְּכֹל מֹשְׁבֹתֵיכֶם בְּיוֹם הַשַּׁבָּת"! אל תיתן את האש הזאת לבעור ח"ו! שזה לא יתהפך ח"ו ל'מִתְאַבֵּל' - שזה ראשי תיבות "לֹא תְבַעֲרוּ אֵשׁ בְּכֹל מֹשְׁבֹתֵיכֶם"...**

וזהו: "כל ה**'מִתְאַבֵּל'** על ירושלים" - שהוא נזהר ב"**ל**א **תְ**בַעֲרוּ **אֵ**שׁ **בְּ**כֹל **מ**ֹשְׁבֹתֵיכֶם", הוא נזהר שבבית שלו אף-פעם לא מגיע העניין הזה של "אש הכעס", שזה נקרא שהוא **'מִתְאַבֵּל'** על ירושלים, אזי הוא 'זוכה ורואה בנחמתה'... - הוא יראה בנחמת ציון וירושלים, שמשיח יבוא וינחם, הקב"ה ינחם את כל עם ישראל!

הקב"ה יעזור שהימים האלו יתהפכו לששון ושמחה, ונזכה לראות את ה'מועד' האמיתי של תשעה באב בעזרת השם יתברך, ובקרוב תהא הגאולה השלימה!